

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas sayısı : 1987/13

Karar sayısı : 1987/16

Karar günü : 1/7/1987

R.G. Tarih-Sayı :04.10.1987-19594

İtiraz Yoluna Başvuran : İzmir 4. Asliye Hukuk Mahkemesi

İtirazın Konusu : 24/2/1984 günlü, 2981 Sayılı "İmar ve Gecekondu Mevzuatına Aykırı Yapılara Uygulanacak Bazı işlemler ve 6785 Sayılı imar Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun"un 18. maddesinin (d) bendi ile 22/5/1986 günlü, 3290 Sayılı "24/2/1984 Tarih ve 2981 Sayılı Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun"un 10. Maddesinin (d) bendinde yer alan (Bu Kanun kapsamında kalan gecekondu, ecrimisil ve arsa kullanım bedeli tahakkuk ettirilemez ve alınmaz." Biçimin deki hükmün Anayasa'nın 35. maddesine aykırılığı nedeniyle iptali istemidir.

I. Olay:

Maliki bulunduğu arsanın 468 metrekarelik kısmını işgal etmiş olan davalı aleyhine İzmir 4. Asliye Hukuk Mahkemesinde, fazlaya ilişkin hak saklı tutulmak suretiyle açılmış olan 892.992 liralık ecrimisil davasının yapılan yargılaması sırasında; davacı, ecrimisil isteme hakkının Anayasa ve Türk Medeni Kanunu ile kendisine tanındığı halde 24/2/1984 günlü, 2981 sayılı Kanunun 18. maddesinin (d) bendi ve bu maddeyi değiştiren 22 Mayıs 1986 günlü, 3290 sayılı Kanunun 10. maddesinin (d) bendinde yer alan ve bu Kanunla kapsamına giren gecekondu için arsa kullanım bedeli ve ecrimisil ile ilgili hükümlerin Anayasa'nın Başlangıcı ile 2., 10., 55. ve 36. maddelerine aykırı olduğunu ileri sürmüş, Anayasaya aykırılık "avını ciddi bulan mahkeme de Anayasa Mahkemesine başvurmuştur.

II. Mahkemece İleri Sürülen İptal Gerekçeleri :

İtiraz yoluna başvuran mahkemenin gerekçeleri, aykırılık iddiasının tekrarı niteliğindedir.

III. Yasa Metinleri :

A - İptali İstenen Yasa Kuralları :

1 - 24/2/1984 günlü, 2981 sayılı Yasanın 18. maddesinin iptali istenen (d) bendi şöyledir :

"Madde 18

.....

d) 2805 sayılı Kanun hükümlerince gecekondu maliklerinden bugüne kadar alınan arsa kullanım bedelleri, gayrimenkulun arsa bedeline dönüşür."

Esas sayısı : 1987/13
Karar sayısı : 1987/16

2 - 22/5/1986 günlü, 3290 sayılı Yasanın 10. maddesinin iptali istenen hükmü de içeren (d) bendi şöyledir :

"Madde 10 - 2981 sayılı Kanunun 18. maddesinin (a) bendinin ikinci fıkrası ile (b), (c) ve (d) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddenin sonuna bir fıkra eklenmiştir.

.....

d) Bu Kanun kapsamında kalan gecekondulara, ecrimisil ve arsa kullanım bedeli tahakkuk ettirilmez ve alınmaz. Tahakkuk ettirilen veya tahakkuk ettirilip tahsil edilen ecrimisiller ve arsa kullanım bedeli, arsa bedeline dönüşür.

.....

B - Dayanılan Anayasa Kuralları :

"Madde 35 - Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir.

Bu haklar ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir.

Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz."

IV. İlk İnceleme :

İlk inceleme raporu ve konuya ilişkin öteki belgeler okunduktan sonra açılan müzakerede öncelikle aşağıdaki sorunlar üzerinde durulmuştur :

İtiraz yoluyla, Anayasa Mahkemesine başvurulabilmesi için başvuran mahkemenin elinde usulüne göre açılmış, görevine giren bir davanın bulunması ve itiraza konu yasa kuralının da o davada uygulanacak hüküm niteliğinde olması gerekmektedir.

İtiraz yoluna başvuran İzmir 4. Asliye Hukuk Mahkemesinin elinde usulüne göre açılmış, kendi görev ve yetki alanına giren bir davanın bulunduğu dosya içeriğine göre tartışmasız kabul edilmesi gereken bir olgudur.

İtiraz konusu kuralların davada uygulanacak hüküm niteliğinde olup olmadığı sorununa gelince :

İtiraz konusu kuralların uygulanabilmeleri için, ecrimisil ve arsa kullanım bedellerinin 2981 ve 3290 sayılı Yasalar kapsamına giren bir gecekondü nedeniyle istenilmiş olması veya tahakkuk ettirilmiş bulunması gerekmektedir.

775 sayılı Gecekondü Kanununun 3. ve 4. maddeleri belediyelerin mülkiyetine geçmesi gereken arsa ve arazileri; Hazineye, özel idarelere, vakıflar idaresi dışındaki katma bütçeli dairelere ait veya devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerler olarak göstermiş, gerçek kişilerle özel hukuk tüzelkişilerine ait taşınmazlar bu maddelerin kapsamı dışında bırakılmıştır.

Gecekondü ıslah ve tasfiye bölgeleri içinde bulunan özel mülkiyete ait arsa ve araziler ve bunlar üzerindeki yapı ve tesisler ayrı bir statüye tabi tutulmuşlardır.

Esas sayısı : 1987/13
Karar sayısı : 1987/16

Dosyadaki bilgi ve belgelere göre davacının ecrimisil istediği arsa üzerindeki yapının gecekondur olduğu ve arsanın tapuda davacı adına kayıtlı bulunduğu anlaşılmaktadır.

İtirazcı mahkemenin bakmakta olduğu davadaki gecekondunun, özel mülkiyete konu davacıya ait taşınmaz mal üzerine yapılmış olduğu iddia edildiğine göre, itiraz konusu kurallar davada uygulanacak hüküm niteliğinde bulunmamaktadır. Bu nedenle itirazın mahkemenin yetkisizliği yönünden reddine karar verilmesi gerekir.

V. Sonuç :

İtiraz konusu kuralların davada uygulanma olanağı bulunmadığından itirazın, mahkemenin yetkisizliği yönünden reddine,

1/7/1987 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Orhan ONAR	Mahmut C. CUHRUK	Necdet DARICIOGLU
Üye	Üye	Üye
Yekta Güngör ÖZDEN	Muammer TURAN	Mehmet ÇINARLI
Üye	Üye	Üye
Selahattin METİN	Servet TÜZÜN	Mustafa ŞAHİN
Üye		Üye
Adnan KÜKNER		Vural SAVAŞ